Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра_____фізичної географії, геоморфології та палеогеографії_
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Загальне землезнавство
(вкажіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))
обов'язкова
(вказати: обов'язкова)

обов'язкова
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма ОП «Регіональний розвиток і просторове планування»
(назва програми)

Спеціальність 106 Географія
(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 Природничі науки
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Холявчук Д.І., доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, к. геогр.н, доцент, _____
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)
http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1694][caf_pers_id]=971&commands[1694]=item
http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1694][caf_pers_id]=1847&commands[1694]=item

Контактний тел.	0372584853
E-mail:	d. kholyavchuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=387
Консультації	Онлайн-консультації: Понеділок: 14.30-15.30. Очні консультації: Вівторок з 14.40 до 16.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Загальне землезнавство – фундаментальний курс для географів, спрямований на отримання базового розуміння розвитку та функціонування планети Земля. Під час вивчення курсу студент закладає основу фізико-географічних знань – основних природних закономірностей, притаманних Землі як планеті, її динаміки, компонентів, геосистем, історії розвитку та освоює базові методи фізико-географічних досліджень. Зважаючи на зростання ролі людини у перебудові земних систем, у курсі розглядаються також проблеми взаємодії людини і довкілля та шлях гармонізації цих відносин.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою викладання загального землезнавства є вивчення природних закономірностей, виникнення, розвитку та функціонування географічної оболонки Землі та з'ясування ролі у цих процесах людини.

3. Завдання

1) сформувати у студентів чіткі поняття і уявлення про сучасну систему географічних наук; історію розвитку фізичної географії та загальнопланетарні властивості Землі, основні закономірності існування та розвитку географічної оболонки Землі, її динаміки, компонентів, історії розвитку.

2) навчити студентів пояснювати процеси та явища в географічній оболонці, чинники, що визначають на просторову диференціацію ГО; антропогенний вплив на довкілля;

3) навчити студентів синтезувати та аналізувати географічну інформацію з різноманітних джерел, зчитувати інформацію, відображену на картах світу, півкуль (гіпсометричний, тектонічній, геологічній, кліматичній, ґрунтів, рослинності, природних поясів і зон та ін.), аналізувати картографічні та статистичні матеріали, будувати фізико-географічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми для виявлення загальногеографічних закономірностей;

4) навчити застосовувати знання загальних закономірностей Землі при вивченні компонентних дисциплін, географії материків, океанів, країн.

4. Пререквізити. Немає.

5. Результати навчання

Загальні компетентності: 1) здатність розуміти предметну область та професійну діяльність з огляду на завдання та практичне значення землезнавства і наук про Землю; 2) здатність працювати в команді презентуючи спільні пошукові роботи, під час дискусії, 3) здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел формуючи джерельну базу землезнавчих знань та окремих лабораторних робіт і завдань, 4) здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, пов'язаними із постійним прогресом наук про Землю.

Спеціальні (фахові) компетентності: 1) здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії розвитку і складу географічної оболонки; 2) здатність застосовувати базові знання природничих і суспільних наук та інформаційних технологій при вивченні географічної оболонки і її складових, 3) здатність аналізувати склад і будову сфер географічної оболонки (відповідно до спеціалізації) на глобальному рівні; 4) здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення явищ і процесів на глобальному рівні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

1) визначати сучасну систему географічних наук; історію розвитку фізичної географії та загальнопланетарні властивості Землі;

2) основні закономірності процесів та явищ в географічній оболонці; чинники, що визначають на просторову диференціацію ГО; антропогенний вплив на довкілля.

вміти:

3) синтезувати та аналізувати географічну інформацію з різноманітних джерел.

4) зчитувати інформацію, відображену на картах світу, півкуль (гіпсометричний, тектонічній, геологічній, кліматичній, грунтів, рослинності, природних поясів і зон та ін.).,

5) будувати фізико-географічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми для виявлення загальногеографічних закономірностей;

6) застосовувати знання загальних закономірностей Землі при вивченні компонентних дисциплін, географії материків, океанів, країн.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОП «ГЕОГРАФІЯ»:

ПРН 01. ПРН 1. Знати базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін на основі результатів вивчення дисципліни 1), 2), 6).

ПРН 02. Знати базові основи географічних наук України і світу: об`єктно-предметна область, понятєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження тощо1), 2), 4), 6).

ПРН 12. Вміти збирати, систематизувати, опрацьовувати та аналізувати наукову і технічну інформацію для вирішення географічних завдань 3), 4), 5), 6)

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни Загальне землезнавство												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні	
Денна	2	3	4	120	2	30			30	90		іспит

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	**Змістовий модуль 1. Вступ. Основні умови та фактори існування та розвитку географічної оболонки**											
Тема 1. Система географічних наук. Об’єкт, предмет та методи дослідження.	11	3		3		5						

Тема 2. Історія розвитку та методологічні засади загального землезнавства.	12	3		3		6	0	0		0		0
Тема 3. Астрономічні умо-ви розвитку Землі та географічної оболонки	10	2		2		6	0	0		0		0
Тема 4. Рухи Землі у Всесвіті	12	3		3		6	0			0		0
Тема 5. Геофізичні умови розвитку ГО та енергетика Землі	13	4		4		5	0					0
Разом за змістовим модулем 1	58	15	0	15	0	28	0	0	0	0	0	0
	Змістовий модуль 2. Еволюція, структура та динаміка Землі та ГО											
Тема 6. Еволюція Землі та її ГО	10	2		2		6	0	0		0		0
Тема 7. Загальні риси структури ГО. Геосфери	10	2		2		6	0	0		1		0
Тема 8. Основні ендогенні та екзогенні процеси	9	2		2		5	0	0				0
Тема 9.Кругооберти Землі	9	2		2		5	0			0		0
Тема 10. Ландшафтна сфера Землі	10	3		2		5	0	0				0
Тема 11. Динаміка ГО та роль у ній людини	14	4		5		5	0	0				0
Разом за змістовим модулем 2	62	15	0	15	0	32	0	0	0	0	0	0
Усього годин	120	30		30		60	0	0		0		0

3.2.1. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів	Термін виконання
1	Історія розвитку знань про Землю.	3	3	13.09
2	Астрономічні умови розвитку Землі та географічної оболонки	3	3	20.09

3	Фізико-географічні об’єкти Європи. Онлайн-карти номенклатури	2	2	22.09
4	Будова і розміри Землі	3	3	27.09
5	Фізико-географічні об’єкти Азії. Онлайн-карти номенклатури	4	4	11.10
6	Річне обертання Землі та його наслідки.	2	2	18.10
7	Фізико-географічні об’єкти Африки. Онлайн-карти номенклатури	2	2	25.10
8	Фізико-географічні об’єкти Америки. Онлайн-карти номенклатури	2	2	8.11
9	Фізико-географічні об’єкти Австралії, Океанії та Антарктиди. Онлайн-карти номенклатури	2	2	15.11
10	Землетруси та вулкани світу	2	2	29.12
11	Фізико-географічний комплексний профіль.	5	5	13.12

3.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Не передбачено

3.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість балів	Термін виконання
1	Розвиток наук про Землю в XXI столітті	1	13.09
2	Математичні методи у науках про Землю	1	20.09
3	Геоінформаційні системи та їх застосування у науках про Землю	1	22.09
4	Теорії походження Всесвіту і Сонячної системи	1	27.09
5	Історія розвитку Землі упродовж геологічних періодів.	1	11.10
6	Система загальної циркуляції поверхневих шарів вод Світового океану	1	18.10
7	Літосфера.	1	25.10
8	Гідросфера. Кріосфера.	1	8.11
9	Атмосфера та застосування знань у шкільному курсі географії	1	15.11
10	Біосфера. Екологічні кризи минулого.	1	29.12
11	Баланс CO_2 в географічні оболонці	1	13.12

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

4. Система контролю та оцінювання

Результати навчання	**Методи контролю**
визначати сучасну систему географічних наук; історію розвитку фізичної географії та загальнопланетарні властивості Землі;	Критичний аналіз і дискусія, аналітична письмова робота, інтелект-карти

обговорювати основні закономірності процесів та явищ в географічній оболонці; чинники, що визначають на просторову диференціацію ГО; антропогенний вплив на довкілля.	термінологічний словник, тести, та контрольні завдання аналітичного та проблемного змісту
синтезувати та аналізувати географічну інформацію з різноманітних джерел. Зчитувати інформацію, відображену на картах світу, півкуль (гіпсометричний, тектонічній, геологічній, кліматичній, ґрунтів, рослинності, природних поясів і зон та ін.). Аналізувати картографічні та статистичні матеріали,	Усні доповіді-повідомлення, опитування з використанням карт на знання фізико-географічних об'єктів та процесів глобального та регіонального характеру, коментарі-зворотний зв'язок до навчальних відео
будувати фізико-географічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми для виявлення загальногеографічних закономірностей	фізико-географічні профілі, онлайн-карти
застосовувати знання загальних закономірностей Землі при вивченні компонентних дисциплін, географії материків, океанів, країн.	практичні розрахункові роботи

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Засоби оцінювання

Усні й письмові відповіді на питання, письмові відповіді на поточний тестовий контроль; перевірка виконання завдань (здійснення аналізу графіків, карт, схем, картосхем, таблиць, побудова схем, інтелект-карти, розв'язування задач), , контрольні й модульні письмові роботи.

Тестовий контроль здійснюється за допомогою набору стандартизованих завдань, які дають можливість перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами, виміряти обсяг і рівень конкретних знань, умінь і навичок.

Самостійна робота оцінюється у коротких доповідях та ілюстративних матеріалах – онлайн-картах і схемах, що унаочнюють окремі питання курсу, контрольні роботи;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінок
		Оцінка	Пояснення	
90-100	**Відмінно**	**A**	**Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	"Відмінно" – студент детально знає теоретичний матеріал та матеріал з лабораторних занять, уміє давати визначення основних понять, розуміє сутність основних положень теорії та вільно їх трактує, оперує термінологією. Студент визначає сучасну систему географічних наук; історію розвитку фізичної географії та загальнопланетарні властивості Землі; пояснює основні закономірності процесів та явищ в географічній оболонці; чинники, що визначають на просторову диференціацію ГО; антропогенний вплив на довкілля, вміє синтезувати та аналізувати географічну інформацію з різноманітних джерел, зчитувати інформацію, відображену на картах світу, аналізувати картографічні та статистичні матеріали, будувати фізико-

				географічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. На запитання викладача за програмою курсу відповідає не вагаючись. Виконав всі види лабораторних робіт. Опрацював теми для самостійного вивчення.
80–89	**Добре**	**B**	**Дуже добре** (вище середнього рівня з кількома помилками)	"Дуже добре" – студент знає теоретичний матеріал, виконав практичні роботи, оперує, уміє пояснити сутність основних понять. Студент здебільшого визначає сучасну систему географічних наук; історію розвитку фізичної географії та загальнопланетарні властивості Землі; пояснює основні закономірності процесів та явищ в географічній оболонці; чинники, що визначають на просторову диференціацію ГО; антропогенний вплив на довкілля, вміє синтезувати та аналізувати географічну інформацію з різноманітних джерел, зчитувати інформацію, відображену на картах світу, аналізувати картографічні та статистичні матеріали, будувати фізико-географічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. На запитання відповідає. Виконав всі лабораторні роботи.
70–79		**C**	**Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	"Добре" – Все вище вказане виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику, виконує завдання викладача. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить правильні рішення. При повторенні матеріалу відразу працює якісніше. Виконав всі лабораторні роботи.
60–69	**Задовільно**	**D**	**Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	"Задовільно" – знає основні теоретичні положення, виконав більшу частину практичних. Орієнтується у сучасній системі географічних наук; історії розвитку фізичної географії та загальнопланетарні властивості Землі; основних закономірностях процесів та явищ в географічній оболонці; чинниках, що визначають на просторову диференціацію ГО; може знайти географічну інформацію з різноманітних джерел, зчитувати інформацію, відображену на картах світу, будувати фізико-географічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. Відповідає на переважну частину запитань викладача.
50–59		**E**	**Достатньо** (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	"Достатньо" – все вище вказане виконує не повною мірою, однак виконав більшу частину практичних робіт. Має уявлення про сучасну систему географічних наук; історію розвитку фізичної географії та загальнопланетарні властивості Землі;

				основні закономірності процесів та явищ в географічній оболонці; чинники, що визначають на просторову диференціацію ГО; антропогенний вплив на довкілля, географічну інформацію з різноманітних джерел, може зчитати інформацію, відображену на картах світу, з допомогою будувати фізико-географічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. На половину запитань викладача відповідає.
35–49	**Незадовільно**	**FX**	**Незадовільно** (з можливістю повторного складання)	"Незадовільно" – не виконані вимоги для оцінки "достатньо", але студент виконує додаткові завдання в межах програми курсу.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						40	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10		

Політика курсу

Курс передбачає постійну поточну та підсумкову модульну перевірку знань студента та контроль за самостійною роботою студента у формах передбачених вище. Ніяких додаткових форм та засобів оцінювання, не означених в програмі не застосовується. Поточні форми контролю передбачають вчасну здачу завдань, зазначених у термінах виконання.

Обман і плагіат не припустимий під час проходження курсу. Для отримання додаткової інформації щодо шахрайства, плагіату та інших академічних правопорушень перевірте університетську політику та процедури щодо поведінки та доброчесності студентів за локально-правовими актами ЗВО:

1) Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view,
2) Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view
3) Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAykF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Багров М. В., Боков В. О., Черваньов І. Г. Землезнавство. Київ : Либідь, 2000. 464 с.
2. Введение в физическую географию / Марков К.К., Добродеев О.П., Симонов Ю.Г. и др. Москва, 1978.

3. Геренчук К.И., Боков В.А., Черванев И.Г. Общее землеведение. Москва : Высшая школа, 1984. 255 с.
4. Жекулин В.С. Введение в общую географию. Ленинград, 1989.
5. Загальне землезнавство. Книга 1 : навчальний посібник / авт.-уклад. О. Д. Лаврик. Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. 112 с.
6. Исаченко А.Г. География сегодня. Москва, 1979.
7. Мильков Ф.Н. Общее землеведение. Москва : Высшая школа, 1990.
8. Мукитанов Н.К. От Страбона до наших дней. Москва: Мысль, 1985.
9. Олійник Я. Б., Федорищак Р. П., Шищенко П. Г. Загальне землезнавство : навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2008. 342 с.
10. Физико-географический атлас Мира (ФГАМ). Москва, 1964. 200 с.
11. Физическая география для подготовительных отделений вузов / Под ред К.В. Пашканга. Москва : Высшая школа, 1991.
12. Brannen P. The Ends of the World: Supervolcanoes, Lethal Oceans, and the Search for Past Apocalypses. Ecco. 2017. 256 p.
13. Bryson B. A Short History of Nearly Everything. Broadway Books, 2004. 544 p.
14. Hazen R. M. The Story of Earth: The First 4.5 Billion Years, from Stardust to Living Planet. Viking press, 2012. 320 p.
15. Kolbert E. The Sixth Extinction: An Unnatural History. Henry Holt and Co, 2014. 336 p.

5.2. Допоміжна

16. Алексеев В. П. Становление человечества. Москва, 1984. 464 с.
17. Баландин Г.К., Бондарев Л. Г. Природа и цивилизация. Москва, 1988. 391 с.
18. Вернадский В.И. Биосфера. Москва : Мысль, 1967. 376 с.
19. Географический атлас для учителей средней школы. Москва, 1981. 238 с.
20. Григорьев А. А. Антропогенное воздействие на природную среду по наблюдениям из космоса. Ленинград, 1985. 239 с.
21. Гумилев Л. Н. Этногенез и биосфера Земли. Москва, 1994. 638 с.
22. Исаченко А. Г. Оптимизация природной среды. Ленинград, 1980. 178 с.
23. Калесник С. В. Основы общего землеведения. Москва : Учпедгиз, 1955.
24. Калесник С.В. Общие географические закономерности Земли. Москва : Мысль, 1970. 283 с.
25. Кирилюк, С.М. (2020). Природа Венери : навчальний посібник. Чернівці, Чернівецький національний університет, Рута, 2020. 160 с.
26. Кирилюк, С.М. Природа Марса : навчальний посібник. Чернівці, Чернівецький національний університет, Рута, 2018. 96 с.
27. Кирилюк, С.М., Кирилюк, О.В. Природа Меркурія : монографія. Чернівці, Чернівецький національний університет, Рута, 2019. 344 с.
28. Кирилюк, С.М., Кирилюк, О.В., Гречак, Ю., Сікорська, В. (2017). Географічні аспекти вивчення природи Венери. Науковий вісник Чернівецького університету, Географія, 785. С. 14-21.
29. Лучицкий И. В., Основы палеовулканологии. т. 1-2. Москва, 1971.
30. Марков К. К., Палеогеография, 2 изд., Москва, 1960.
31. Марков К.К. и др. Введение в физическую географию. Москва : Высш. школа, 1978. 181 с.
32. Мильков Ф. И. Человек и ландшафты. Москва, 1973. 224 с.
33. Неклюкова Н.П. Общее землеведение. Москва : Просвещение, 1967. 390 с.

34. Никонова М.А., Данилов П.А. Землеведение и краеведение. Москва : Академия, 2000. 240 с.
35. Перельман А.И. Геохимия ландшафта. Москва : Географгиз, 1961.
36. Розанов Б.Г. Основы учения об окружающей среде. Москва : Изд-во МГУ, 1984. 273 с.
37. Рухин Л. Б., Основы общей палеогеографии, 2 изд., Ленинград, 1962.
38. Синицын В. М., Введение в палеоклиматологию, Ленинград, 1967. 354 с.
39. Степанов В.Н. Океаносфера. Москва : Мысль, 1983. 270 с.
40. Фукарек Ф.А Миллер Г., Шустер Р. Растительный мир Земли. Т. 1 2. Москва : Мир, 1982. 320 с.
41. Шубаев Л.П. Общее землеведение. Москва : Высшая школа, 1969. 348 с.
42. Яблоков А.В., Остроумов С.А. Уровни охраны живой природы. Москва : Наука, 1985. 175 с.
43. Kyryliuk S., Kholiavchuk D. Geographic envelope of the Moon and theidentification of Moon landscapes with the use ofthe axiomatic method. Open Astronomy, 26(1). 2017. P. 48–61. DOI:: https://doi.org/10.1515/astro-2017-0010.

6. Інформаційні ресурси

1. ArcGIS Online. URL: https://www.arcgis.com/index.html
2. Ютуб-канал кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії «Цілком природно». URL: https://www.youtube.com/channel/UCx0L2CppDY9hBhvlZD4W_tQ
3. Earth Data. URL: https://urs.earthdata.nasa.gov/
4. Earth Explorer. URL: https://earthexplorer.usgs.gov/